

GENERALNY DYREKTOR OCHRONY ŚRODOWISKA

Piotr Otawski

Warszawa, 09 maja 2024 r.

DZP-WO.600.32.2024.AB

Pan Piotr Mierzejewski
Dyrektor Zespołu Prawa
Administracyjnego i Gospodarczego
Biuro Rzecznika Praw Obywatelskich

W odpowiedzi na pismo z dnia 16 kwietnia 2024 r., znak: V.7203.30.2020.MŻW/MŻe, w sprawie zanieczyszczenia sztucznym światłem, zawierające:

- pytanie czy problematyka zanieczyszczenia świetlnego jest przedmiotem zainteresowania Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska,
- prośbę o informację czy ze strony Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska kierowano do władz państwowych pisma sygnalizujące istnienie problemu,
- prośbę o udostępnienie ewentualnych opracowań sporządzonych w ramach badania wpływu sztucznego światła na środowisko i przyrodę,

przedstawiam następujące stanowisko.

Odpowiadając na pytania uprzejmie informuję, że problematyka zanieczyszczenia świetlnego w Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska analizowana jest głównie w zakresie procedury oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko. Zdaniem tut. Urzędu niezbędne jest uregulowanie kwestii definicji światła oraz zanieczyszczenia światłem lub rozszerzenie definicji „emisji” z ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2024 r. poz. 54). W kontekście zmian w ustawie o ochronie środowiska – dalej u.o.o.ś.), Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska wniosowała już do Ministerstwa Klimatu i Środowiska o nowelizację ustawy w zakresie uzupełnienia treści składanego raportu oceny oddziaływania na środowisko (dalej: ooś) o informacje dotyczące emisji światła dla

planowanego przedsięwzięcia, przy okazji prac legislacyjnych tego resortu, ale propozycja nie została uwzględniona. GDOŚ nadal uznaje za słuszne i potrzebne wprowadzenie wprost w przepisach wymogu przeprowadzenia analiz dotyczących zanieczyszczenia światłem przez inwestora w ramach oceny oddziaływania na środowisko danego przedsięwzięcia. Należy zaznaczyć, iż nie byłby to nowy wymóg, lecz doprecyzowanie istniejących przepisów, bowiem obowiązek ujęcia zanieczyszczenia światłem w ocenie oddziaływania na środowisko wynika z brzmienia aktualnych przepisów.

Według GDOŚ obowiązek badania powinien dotyczyć także oddziaływania nieunormowanego, które nie zostało ujęte w ustawach merytorycznych dotyczących środowiska i przyrody. Wpisanie światła do u.o.o.ś. mogłoby być uzasadnione wymogami dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2011/92/UE z dnia 13 grudnia 2011 r. w sprawie oceny skutków wywieranych przez niektóre przedsięwzięcia publiczne i prywatne na środowisko, która w załączniku IV pośród informacji o planowanym przedsięwzięciu wymaganych w raporcie o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko wymaga oszacowania typu i ilości przewidywanych pozostałości i emisji (takich jak zanieczyszczeń wody, powietrza, gleby i podglebia, hałasu, wibracji, światła, ciepła, promieniowania) oraz ilości i typu odpadów wytworzonych na etapie budowy i eksploatacji.

Istnieje jednak obawa, że samo wprowadzenie takiego wymogu do u.o.o.ś. przy braku innych regulacji, przepisów merytorycznych odnoszących się do światła, norm czy chociażby wytycznych i dobrych praktyk, może wprowadzić trudności dla osób przygotowujących raporty o.o.ś. i organów ochrony środowiska analizujących je w postępowaniu w sprawie wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, ze względu na brak punktów odniesienia przy ocenie. Ponadto właściwość GDOŚ dotyczy jedynie etapu procesu inwestycyjnego, i to tylko dla przedsięwzięć wymagających uzyskania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, tj. ujętych w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 10 września 2019 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, co w sposób oczywisty nie wyczerpuje zakresu zagadnienia.

Ewentualne uregulowanie tej kwestii w ustawie o ochronie przyrody z dnia 16 kwietnia 2004 r. (Dz. U. z 2023 r. poz. 1336, z późn. zm.) – dalej u.o.p. oraz ustawy dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2023 r. poz. 1094 z późn. zm.), wydaje się zasadne, ale ze względu na charakter problemu powinno dotyczyć obszarów, np. poprzez możliwość wprowadzenia dodatkowych zakazów dla obszarowych form ochrony przyrody związanych z zanieczyszczeniem światłem - na kształt już obecnych przepisów, przykładowo w art. 15, 24 lub 33 u.o.p.

Odpowiadając na prośbę o udostępnienie ewentualnych opracowań, przekazuję dostępną w tym zakresie literaturę. Negatywny wpływ sztucznego światła na florę i faunę poruszany został m.in. w:

- T. Ścieżor red. (2021) Ecological and astronomical aspects of light pollution, Wydawnictwo Politechniki Krakowskiej,
- T. Ścieżor (2019) Zanieczyszczenie świetlne jako zagrożenie środowiskowe, Technical Transactions 8/2019; Surov A., Banaszek A., Bogomolov P., Feoktistova N., Monecke S. (2016)
- Dramatic global decrease in the range and the reproductive rate of the European hamster (*Cricetus cricetus*). Endang Species Res 31: 119 – 145. Surov i in. (2016).

Dodatkowo GDOŚ planuje zlecenie ekspertyz, w których zostaną poruszone tematy oddziaływania światła na zwierzęta i proponowane działania minimalizujące negatywne oddziaływania światła. W obecnej chwili prowadzone są prace wstępne dotyczące takiej ekspertyzy, gdzie jednym z elementów jest analiza oddziaływania światła na nietoperze.

W ocenie GDOŚ, biorąc pod uwagę wskazane powyżej kompetencje, propozycja podjęcia współpracy w przedmiocie omówienia problematyki zanieczyszczenia światłem powinna zostać skierowana do Ministra Klimatu i Środowiska lub powinna zostać z nim skonsultowana. Koordynacja w tym zakresie powinna należeć do Ministerstwa Klimatu i Środowiska, jako że zakres działań GDOŚ przewiduje działalność tylko w wybranych obszarach tej tematyki.

Piotr Otawski
Generalny Dyrektor Ochrony Środowiska
/ – dokument podpisany elektronicznie – /